

12.11.

KESKIVIIKKOSARJA 6

Musiikkitalo klo 19.00

Douglas Boyd, kapellimestari

Pieter Wispelwey, sello

Wolfgang Amadeus Mozart: Balettimusiikkia 15 min
oopperasta Idomeneo

Joseph Haydn: Sellokonsertto nro 1 C-duuri Hob. VIIb:1 24 min
I Moderato
II Adagio
III Finaali (Allegro molto)

VÄLIIAIKA 20 min

Joseph Haydn: L'isola disabitata, alkusoitto 7 min

Joseph Haydn: Sinfonia nro 96 D-duuri Hob.I:96 "Ihme" 23 min
I Adagio – Allegro
II Andante
III Menuetti (Allegretto)
IV Finaali (Vivace assai)

Väli aika noin klo 19.50. Konsertti päättyy noin klo 20.55.

Suora lähetys Yle Radio 1:ssä sekä verkossa (yle.fi/rso).

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1732–1809): BALETTIMUSIIKKIA OOPPERASTA IDOMENEO

”Yksikään orkesteri ei ole koskaan ylittänyt Mannheimin orkesteria. Sen forte on kuin ukkosen jyrinä, sen crescendo kuin kuohuva koski, sen diminuendo kuin kaukaisuuteen soliseva kristallinkirkas vuoripuro, sen piano kuin kevään henkäys.”

Näin haltioituneesti kuvasi saksalainen runoilija Christian Friedrich Daniel Schubert legendaarista Mannheimin hoviorkesteria. Orkesteri oli perustettu 1743, ja se oli taiteita suosineen Mannheimin vaaliruhtinaan Karl Theodorin erityinen suosikki. Kun hän vuonna 1778 siirtyi Müncheniin Baijerin vaaliruhtinaaksi, hän otti orkesterin mukaansa.

Mozart oli tutustunut orkesteriin jo 1777 vieraillessaan Mannheimissa ja sai uudistaa tuttavuuden, kun Münchenin hoviteatteri tilasi häneltä syksyllä 1780 teoksen seuraavan vuoden karnevaalisesonkia varten. Opera seria Idomeneo valmistui muutamassa kuukaudessa tiiviin sävellysrupeaman jälkeen, ja ensi-ilta oli 29. tammikuuta 1781.

Mozartille tilaus tuli hyvällä hetkellä. Hän tunsikin olevansa kahlittuna Salzburgin musiikillisesti provinsiaaliseen hoviin ja paloi halusta päästä näyttämään kykynsä laajemmalle yleisölle. Idomeneo tarjosi tilaisuuden tähän, ja siitä tuli Mozartin ensimmäinen mestariooppera, jossa hän osoitti kykenevänsä pumppaamaan uutta verta jo vanhentuneeksi koettuun ja mailleen painuvaan teoslajiin opera seriaan. Mahdollisuus säveltää aikansa huippuorkesterille sytytti hänen inspiraationsa liekkeihin, ja kyseessä on hänen orkestraalisesti rikkain oopperansa.

Idomeneo sijoittuu antiikin Kreetalle hiukan Troijan sodan jälkeen. Kreetan kuningas Idomeneo joutuu merellä myrskyyn ja lupaa rajuilman kourissa uhrata Neptunukselle ensimmäisen kohtaamansa ihmisen, jos hän vain pysyy hengissä. Opera serialle tyypillinen ristiriita syntyy, kun ensimmäinen, jonka hän rannalle pelastauduttuaan kohtaa, on sattumalta hänen poikansa Idamante. Teos saa kuitenkin sovittavan päätöksen Neptunuksen armollisen väliintulon ansiosta.

Ranskasta juontuvan käytännön mukaisesti Mozart sävelsi oopperaan myös baletin, joka on luultavasti esitetty teoksen lopuksi Idamanten kruunajaiskohtauksessa. Mozart koki baletin säveltämisen erityisenä huomionosoituksena, sillä tuolloin oli yleistä, että sen sävelsi joku muu kuin varsinaisen oopperan tekijä.

Idomeneon baletti on monipolvinen kokonaisuus, jossa Mozart on sulavasti yhdistellyt eriluonteisia jaksoja. Sen avaa energinen ja juhlava Chaconne, jonka nimi viittaa enemmän termin tanssilliseen taustaan kuin yhtenäisenä toistuvaan bassokuvioon tai sointusarjaan. Musiikissa on myös herkän valittavia sävyjä ja seuraavassa Larghetto-jaksossa myös rauhallista arvokkuutta. Dramaattiset Allegro-käänteet vievät Chaconne-jakson tiiviiseen kertaukseen, josta edetään juhlavaan, orkestraalisesti suurieleiseen Pas Seul -jaksoon (Largo), kepeään opera buffan tyyliin jaksoon ja lopulta päätökseen energisiin, tehokkaasti tihentyviin Allegro- ja Più Allegro-taitteisiin.

JOSEPH HAYDN (1732–1809): SELLOKONSERTTO NRO 1

Haydnin laajassa tuotannossa konsertoille jää suhteellisen syrjäinen rooli. Hän ei ollut mikään Mozartin kaltainen soitintaituri ja konserttilavojen tähti, joka olisi tarvinnut teoksia omia solistiesiintymisiään varten. Säilyneitä konserttoja on reilut parisenkymmentä, vähemmän kuin monilla klassismin kauden soitinmusiikin säveltäjillä. Silti tähänkin tuotantoon kuuluu muutamia ohjelmiston kulmakiviksi jääneitä teoksia, ennen muuta sellokonsertto C-duuri ja trumpettikonsertto Es-duuri.

Haydnin aktiivisinta aikaa konserttojen säveltäjänä oli 1760-luvun alkupuoli. Hänet oli 1761 nimetty apulaiskapellimestariksi Habsburgin valtakunnan rikkaimpiin kuuluvan Esterházyn ruhtinassuvun hoviorkesteriin. Varsinainen kapellimestari, ikääntynyt ja sairas Gregor Werner otti vastuun kirkkomusiikista, Haydnin osalle lankesi soitinmusiikki. Samassa yhteydessä ruhtinas Paul Anton Esterházy uudisti orkesteriaan ja palkkasi siihen uusia soittajia. Kovin suuri orkesteri ei ollut, hiukan reilut 20 muusikkoa, mutta joukossa oli muutamia armoitettuja soittajia, jotka innoittivat Haydnia säveltämään heille konserttoja. Vuoteen 1765 mennessä niitä syntyi ainakin 11, joista kuusi on säilynyt.

Yksi Esterházyn hoviorkesterin uusista huippumuusikoista oli Wienistä suvun tuolloiseen tukikohtaan Eisenstadtiin houkuteltu sellisti Joseph Weigl. Hänelle Haydn sävelsi joskus vuosien 1761–65 aikana sellokonsertton C-duuri. Teos oli pitkään kateissa, ja sen löytyminen 1961 Prahan Kansalliskirjastosta oli yksi aikansa suurista musiikillisista sensaatioista.

Teos ohitti pian suosiossa Haydnin myöhemmän D-duuri-sellokonsertton (1783), ja se on nykyisin lajinsa soitetuin teos klassismin kaudelta.

C-duuri-konsertto on perinteinen kolmiosainen kokonaisuus, jonka jokaisessa osassa on ilmaisua syventävä mollielämentti. Kahdessa ensimmäisessä osassa on tilaa kadenssille, mutta Haydnin omat kadenssit eivät ole säilyneet. Sello-osuus on taituruudessaan haastava mutta musiikillisesti kiitollinen.

Avausosa on monien Haydnin saman kauden konserttojen tapaan tempoltaan maltillinen, joko moderato niin kuin tässä tai korkeintaan allegro moderato, ei ripeä allegro. Haydn seuraa osassa 1700-luvun konserttokirjallisuudelle tyyppillistä ritornello-muotoa, jossa on neljä orkesterijaksoa (ritornelloa) ja kolme solistin hallitsemaa jaksoa niiden lomassa. Ensiosassa sellisti pääsee jo heti ensimmäisessä soolojaksossa näyttämään voimansa sointuineen, jäntevän ylväine teemoineen ja kuvioineen.

Hidas osa hahmottuu kauniisti kaareutuvine melodioineen lähes oopperaarian tapaan niin kuin monet ajan konserttojen hitaat osat. Solisti aloittaa repliikkinsä kudoksesta esiin työntyvällä pitkällä äänellä, jollaisilla oopperalaulajat aikanaan briljeerasivat osoittaessaan hengitystekniikkansa tasaisuutta. Myös finaalissa solisti astuu esiin tasarytmisen sykkeen ylle piirityvällä pitkällä äänellä, mutta nyt sello-osuus punkeaa sähkökaksi ja lennokkaaksi taiturillisuudeksi, ja paikoin musiikissa on kiihkeää draamatista särmää.

JOSEPH HAYDN (1732–1809): L'ISOLA DISABITATA, ALKUSOITTO

Nykypäivän konserttiyleisö tuntee Joseph Haydnin puhtaan soitinmusiikin airuena: hän oli sinfonian ja jousikvartetton isä, ja hänellä oli ratkaiseva vaikutus sekä pianosonaatti- että pianotriolajin kehitykseen. Monelle saattaa tulla uutena outona tietona, että hän sävelsi myös oopperoita. Vielä yllättävämpää on, että näitä oopperoita – usein lajiot-sikoitu *azione teatrale* eli ”teatteritapah-tuma” – on niin paljon: tänään tunnetaan tai tiedetään olleen olemassa kaksi tusinaa Haydnin oopperateosta, mutta on jokseenkin varmaa, että niitä on ollut reilusti enemmän. Haydn työskenteli kolmen vuosikymmenen ajan (1759–90) ruhtinas Esterházyn kapellimestarina, ja vaikka soitinmusiikkia syntyi koko ajan käsittämättömiä määriä, oopperoiden säveltäminen ja esittäminen oli itse asiassa määritelty Haydnin toimenkuvan pääsisällöksi.

Haydn oli ahkera mies, ja työ sopimuskin piti hänet taukoamattomassa työn touhussa. Esterházy -vuosikymmen-ten varrelta ei löydy yhtään vaihetta, jolloin hän olisi ollut huonossa iskussa. Teosluettelo kertoo, etteivät taiteilijoille tavanomaiset luovuuskriisit tai edes pitempiaikaiset sairaudet vaivanneet häntä koskaan. Sen sijaan Haydn näyttää välillä olleen tavallistakin aikaansaavampi. Esimerkiksi vuosi 1779 oli varsin vilkas. Haydnin tiedetään tuolloin säveltäneen neljä sinfoniaa (numerot 67–70), pianokonserton sekä ainakin kolme oopperaa. Saksankielinen *Die bestrafte Rachbegierde* eli ”Rangaistu kostonhi-

mo” on sittemmin kadonnut, eivätkä konkainasina ole säilyneet kaksi italiankie- listäkään: *La vera costanza* (”Todellinen uskollisuus”) ja *L'isola disabitata* (”Autio saari”).

Viime mainittu on Haydnin oopperoiden joukossa erikoisasemassa: se on ainoa, jonka tekstin kirjoitti 1700-luvun vakavan oopperan (opera seria) tunnetuin libretisti Pietro Metastasio, huippu-suositettu runoilija, jonka paatoksellisen kaunopuheisia, dramaturgisesti jäykkiä tekstejä kymmenet säveltäjät käyttivät oopperoidensa perustoina. Ennätys taisi tulla, kun libretton *Adriano Syyriassa* valitsi yli 50 säveltäjää! Vielä Metastasion kuoleman jälkeen Mozart sävelsi hänen librettoonsa toiseksi viimeisen oopperansa *Tituksen lempeys* (1791). *L'isola disabitata* on tarina kahdesta sisaruksesta, jotka ovat haaksirikon vuoksi joutuneet 13 vuodeksi autiolle saarelle. Kehittyä onnellinen loppu: toisen sisaren aviomies, joka on ollut samat 13 vuotta merirosvojen vankina, saapuu pelastamaan vaimonsa ja tuo mukanaan sulhasen toisellekin sisarelle.

Ooppera sai ensi-iltansa joulukuussa 1779. Sitä edelsi katastrofi. Marraskuussa vietettiin hääjuhlaa, jota varten Esterházyn palatsin Kiinalainen tanssitali oli sisustettu mm. kahdella autenttisella kiinalaisella kamiinalla. Kun niitä lämmitettiin vahingossa liikaa, sytyi tulipalo, joka tuhosi koko rakennuksen. Orkesterin soitinvarasto ja nuotisto paloivat poroksi; suuri osa soittajista menetti soittimensa, mm. Haydn upo-

uuden cembalonsa – ja mikä pahinta, lukuisia hänen käsikirjoituksiaan kärysi saman tien. Koska *L'isola disabitata* oli vielä keskeneräinen, sen partituuri sijaitti onnekkaisesti toisessa rakennuksessa ja säästy. Mutta mitä kaikkea mahdettiin menettää?

Nykyään Haydnin oopperoita esitetään aniharvoin, ja yleensä lähinnä historiallisen kuriositeetin vuoksi. Jos viikaa haetaan, se ei ole musiikissa, vaan vanhentuneissa libretoissa ja huonosti nykyaikaan istuvassa näyttämökäytännössä. Tämä ei koske vain Haydnia, vaan koko *opera serian* kausi näyttää jokseenkin kadonneen ohjelmistosta; Mozartin

hehkeä *Idomeneo* (1780) on poikkeus. Haydnin *Autio saari* muistuttaa kuitenkin olemassaolostaan, sillä sen verevä alkusoitto on jäänyt sinfoniaorkesterien repertuaariin. Musiikki kuvaa myrskyä, joka tuhosi sisarusten laivan. Myrsky on mukana sikäläkin, että Haydn sävelsi alkusoiton samassa hengessä ja tyyliässä kuin ns. *Sturm und Drang* -sinfoniansa (noin numerot 45–50) vajaata vuosikymmentä aikaisemmin. Tuima-ilmeisessä g-mollissa raivoavan rajuilman keskeyttää idyllinen insertti, joka vihjaa, että itse ooppera on paljon leppeämpi kuin alkusoitto.

JOSEPH HAYDN (1732–1809): SINFONIA NRO 96

Haydnin 30 vuoden pesti kahden eri Esterházy-ruhtinaan hovikapellimestarina ja -säveltäjänä päättyi vuonna 1790 Nikolaus Esterházy'n kuolemaan; seuraaja, ruhtinas Anton ei ollut yhtä innokas musiikin harrastaja kuin isänsä ja hän lakkautti hovin orkesterin, pitäen tosin kiinni isänsä päätöksestä maksaa maailmankuululle kapellimestarilleen hyvää eläkettä elämän loppuun asti. Työkauden kymmenien vuosien mitta lienee saanut aikaan sen, ettei Haydn oikein osannut nauttia hyvin ansaitsemistaan vapaaherran päivistä, vaan otti pian vastaan seuraavan pestin, luonteeltaan tosin täysin toisenlaisen. Saksalainen viulisti-säveltäjä Johann Peter Salomon,

joka oli asettunut Lontooseen ja ryhtynyt konsertti-impresariaiksi, matkusti pitkän matkan Weniin taivutellakseen Haydnin parin vuoden vierailulle saarivaltakunnan musiikkimetropoliin. Haydnin suostumiseen myötävaikuttii epäilemättä komea 1200 punnan palkkio. Hän matkusti Englantiin myrskyisän kanaalin yli – aiheesta ”Haydn tarkkailee rajuilmaa laivan kannelta” on olemassa kuuluisa maalaus – ja saapui Lontooseen uudenvuodenpäivänä 1791. Lontoon vierailu kesti lähes kaksi vuotta ja sen tuloksena olivat mm. ensimmäiset kuusi ns. Lontoon sinfoniaa, nykynumeroinnin mukaan 93–98. Haydnin maine kasvoi vierailun aikana eksponen-

tiaalisesti ja viimeiset konsertit olivat valtavia yleisömenestyksiä. Salomon uudisti kutsunsa pari vuotta myöhemmin, ja Haydn vietti Lontoossa toisen yhtä pitkän ajan 1794–95. Nytkin lontolaisyleisö sai nauttia kuuden uuden sinfonian (numerot 99–104) kantaesityksistä, ja matka oli jos mahdollista vielä ensimmäistäkin suurempi triumfi.

12 Lontoon sinfoniaa merkitsevät huipennusta sekä modernin sinfoniamuodon luoja koko elämäntyölle että erityisesti hänen myöhäistyyliilleen, jota amerikkalaisanalytikko Charles Rosen on kutsunut ”populaariksi tyyliksi”. Tällä klassisen musiikin purististen harrastajien korvissa hiukan epäilyttävän kuu- loisella tyylimääreellä Rosen tarkoittaa Haydnin viimeisen aktiivivuosikymmenensä aikana kehittämää tapaa käyttää hyväkseen sekä aitoja kansansävelmiä että (paljon useammin) sellaisista mukailtuja tai sen kaltaisiksi tyyli- telyjä, korvaan tarttuvia melodioita tiettyjen dramaturgisesti tärkeiden muotokeh- yksen kohtien sisältönä. Näitä tarkoituk- sellisia yksinkertaistuksia Haydn sijoitteli leimallisesti muotoyksiköiden loppuihin, esimerkiksi sonaattimuotoisen avaus- osan kolmanneksi eli ns. lopputeemaksi, hitaan osan teemojen esittelyn viime vaiheisiin, menuettien trio-jaksoihin ja erityisesti kokonaisen sinfonian loppu- rynnistyksen alkuun eli finaalin päätee- maksi. Tämä oikeuttanee lainaamaan tarkoitukseen nykymedian uutislähetys- ten termin ’loppukevennys’.

Sinfonia nro 96 D-duuri on kauan kan- tanut lisänimeä ”Ihme”. Tarina kertoo, että sen kiehtova musiikki pelasti aika- naan ihmishenkiä. Kantaesityksessä ni- mittäin suuri kattokruunu putosi kon-

serttisalin katsomoon, ja nimenomaan kohtaan, jossa tavallisesti istuu tiheästi ihmisiä. Koska yleisö oli niin innostunut Haydnin uutuudesta, se oli siirtynyt pai- koiltaan etukatsomoon, niin että onnet- tomuuden sattuessa kattokruunun alla ei istunut ketään eikä henkilövahinkoja siis sattunut. Tässä on tietysti ihmet- tä ihan kylliksi antamaan teokselle lisä- nimen. Myöhempi tutkimus – se joka usein pilaa hyvät legendat ja muut ju- tut – on kuitenkin selvittänyt, että ta- paus sattui oikeasti aivan toisen kappa- leen ensiesityksessä, nimittäin Haydnin *Sinfonian n:o 102 B-duuri*. Haydnin kan- nalta on tietysti samantekevää, mikä hänen töistään toimi hengenpelastaja- na. Teosten näkökulmasta kävi niin, että erehdys oli jo pinttynyt käsityksiin ja historiankirjoitukseen, niin että D-duuri- sinfonia n:o 96 on saanut edelleen kul- kea ”Ihmeen” nimissä, ja olkoon siis niin!

Sinänsä rauhallinen johdanto koukkaa muunnosmollin kautta ja lataa sieltä li- säenergiaa. Tämän vuoksi jännittävälle kaksoisteemalle perustuva allegro am- paisee liikkeelle täynnä tarmoa, eikä sen etenemistä sen jälkeen uhkaa mikään. Teeman rytmihahmot jatkavat kehitty- mistään siinä kohdassa, jossa sivuteema tavallisesti tuodaan esiin – näin ollen kysymyksessä on kehitysvaihe matkalla kohti yksiteemaista eli monotemaattista sonaattimuotoa, joka kuuluu sonaatti- muodon historian moniin kuriositeettei- hin. Haydn oli aloittanut nämä kokei- lut hiukan aikaisemmin (mm. *Sinfonia nro 94*) ja jatkoi niitä myöhemmissä Lontoon-sinfonioissa. Erityisen pikantti tapaus on toiseksi viimeisen sinfonian (nro 103) finaali, joka sivuaa sekä sonaa- tin että rondon malleja mutta on kaut-

taaltaan yhden lyhyen teema-aiheen varassa! (Tunnetuin esimerkki monoteemaattisesta sonaatista on varmaankin Beethovenin *Sinfonian nro 7* ensiosa.) *Ihme-sinfoniassa* malli ei vielä toteudu läpikotaisin, mutta sitä lähestytään kiehtovasti.

Andanten 6/8 -jakoinen G-duuri-teema on viehkeä ja rytmisesti erityisen vivahteikas. Sivujakso velloo voimakkaassa muunnosmollissa, minkä jälkeen päätaitteen paluu tuntuu kotoisalta ja

helpottavalta. Kertaus johtaa yllättäen ”koko orkesterin kadenssiin”; pääosassa ovat kaksi viulua ja puupuhaltimet, ja osa päättyy poikkeuksellisissa luonnontunnelmissa. Menuetti on vilkas mutta olemukseltaan romulainen. Sen trioa hallitsee ihastuttava oboesoolo – todellinen Vanhan Ajan paimenidylli! Finaali on jälleen yksi luvuttomista Papa Haydnin vauhti-ilotteluista.

Jouni Kaipainen

DOUGLAS BOYD

Douglas Boyd on Musikkollegium Winterthurin ylikapellimestari. Aiemmin hän on toiminut myös Manchester Cameratan musiikillisena johtajana, päävierailijana Coloradon sinfoniaorkesterissa ja London Sinfonia -orkesterissa sekä taiteellisena partnerina Minnesotan St. Paulin -kamariorkesterissa.

Boyd syntyi Glasgowssa ja opiskeli Janet Craxtonin johdolla Lontoon kuninkaallisessa musiikkiakatemiassa sekä Maurice Bourguen ohjauksessa Pariisissa. Hän on vierailut johtamassa mm. BBC:n filharmonikkoja, Birminghamin sinfoniaorkesteria, Zürichin Tonhalle -orkesteria, Salzburgin Mozarteum -orkesteria, Detroitin sinfoniaorkesteria sekä Sydneyn sinfoniaorkesteria. Boyd johtaa usein myös oppilasorkestereita mm. Lontoon kuninkaallisessa musiikkiakatemiassa, Guildhall School of Music -koulussa sekä Oxfordin ja Cambridgen yliopistoissa. Oopperaa Boyd on johtanut mm. Glyndebournen kiertueoopperassa ja Zürichissä.

Kuluvalla kaudella Boyd vieraillee jälleen Detroitissa ja johtaa myös Los Angelesin kamariorkesteria sekä Orchestre National Bordeaux Aquitaine -orkesteria.

Douglas Boyd on levyttänyt mm. Beethovenin, Schubertin ja Mahlerin sinfoniaita sekä Mahlerin *Das Lied von der Erden*.

PIETER WISPELWEY

Pieter Wispelwey on tehnyt menestyksekkästä uraa niin modernin kuin barokkiselonkin soittajana. Hänen ohjelmistonsa sisältää kaikkea Bachista Schnittkeen, Elliott Carteriin ja aivan uusimpaan musiikkiin.

Wispelweyn muusikkouden juuret ovat hänen synnyinmaassaan Alankomaissa, jossa hän opiskeli Dicky Boeken ja Anner Bylsmen johdolla. Myöhemmin Wispelwey jatkoi opintojaan Paul Katzin johdolla Yhdysvalloissa ja William

Pleethin ohjauksessa Iso-Britanniassa.

Pieter Wispelwey esiintyy säännöllisesti huippuorkestereiden solistina ympäri maailmaa ja pitää soolokonsertteja merkittävimmissä konserttitaloissa. Kuluvalle kaudella hän konsertoi mm. Ranskan kansallisorkesterin, Philharmonia-orkesterin ja Bonnin Beethoven-orkesterin kanssa. Soolokonsertteja hän pitää niin Lontoon Wigmore Hall'ssa kuin Amsterdamin Concertgebouwssa sekä Wienin Konzerthausissa.

Kamarimusiikkia Wispelwey soittaa pianistien Cédric Tiberghienin ja Alasdair Beatsonin kanssa. Hän on perustanut myös innovatiivisista konserttiohjelmis-

taan tunnetun ”quartet-lab” -kvartetin, jonka muita jäseniä ovat viulistik Pekka Kuusisto ja Patricia Kopatchinskaja sekä alttoviulisti Lilli Majjala.

Wispelwey on levyttänyt yli 20 albumia, jotka ovat voittaneet monia merkittäviä palkintoja. Hänen viimeisimpiä levytyksiään ovat mm. Lalon, Sain-Saënsin ja Waltonin sellokonserttojen taltiointit. Seuraavaksi hän levyttää C. P. E. Bachin A-duuri konserton Musikkollegium Winterthurin kanssa.

Pieter Wispelweyn instrumentti on Giovanni Battista Guadagnini vuodelta 1760.

RADION SINFONIAORKESTERI

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin ylikapellimestari on Hannu Lintu, joka aloitti kautensa syksyllä 2013. RSO:n kunniakapellimestarit ovat Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Radio-orkesteri perustettiin vuonna 1927 kymmenen muusikon voimin. Sinfoniaorkesterin mittoihin se kasvoi 1960-luvulla. RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Suurten klassis-romanttisten mestariteosten ohella RSO:n ohjelmisto sisältää runsaasti nykymusiikkia ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita

Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen orkesterimusiikin taltiointi kantanauhille Yleisradion arkistoon. Kaudella 2014–2015 orkesteri kantaesittää neljä Yleisradion tilaamaa teosta. Lisäksi ohjelmassa on mm. Straussin värikkäitä orkesterirunoelmia, Šostakovitšin sinfoni-oita sekä Haydnin suurteos Luominen. Vieraaksi saapuvat mm. kapellimestarit Leonard Slatkin, Kent Nagano, Herbert Blomstedt ja Esa-Pekka Salonen, sopraano Karita Mattila, alttoviulisti Tabea Zimmermann ja pianisti Olli Mustonen.

RSO on levyttänyt mm. Ligetin, Eötvösin, Nielsenin, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia sekä Launiksen Aslak Hetta -oopperan ensilevytyksen. Orkesterin levytyksiä on palkittu mm. BBC Music

Magazine -, Académie Charles Cros'n ja MIDEM Classical Award -palkinnoilla. Ligetin viulukonserton ja orkesteriteoksia sisältävä levy oli Gramophone-lehden Editor's Choice helmikuussa 2014.

RSO tekee säännöllisesti konserttikiertueita ympäri maailmaa. Kauden 2013–2014 kohokohtia oli menestyksekkäs konsertti ylikapellimestari Hannu Linnun johdolla Wienin Musikvereinissa Keski-Euroopan kiertueella. Kaudella 2014–2015 orkesteri ja Hannu Lintu esiintyvät Tukholmassa ja Moskovassa sekä tekevät kotimaan kiertueen. Kapellimestari Joshua Weilersteinin kanssa RSO vieraillee Bukarestissa EBU-festivaalilla.

RSO:n kotikanava on Yle Radio 1, joka lähettää orkesterin kaikki konsertit yleensä suorina lähetyksinä niin Suomesta kuin ulkomailtakin. RSO:n verkkosivuilla (yle.fi/rso) voi konsertteja kuunnella sekä katsella korkealaatuisen livekuvan kautta. Konserteista suuri osa myös televisioidaan suorina lähetyksinä Yle Teemalla.